

Surfing

På väg genom kyrkogården efter en förmiddag framför mina många e-mail, märker jag att jag går cirka två millimeter över marken. Det känns bra och jag höjer mig omedelbart till en höjd av fem centimeter, sedan en meter, fem, och snart promenerar jag i höjd med trädtopparna. När en cyklist svänger in på vägen långt framför mig, skyndar jag mig ner men bibehåller en höjd på två millimeter. Jag surfar på en våg av information. Fakta är en vattenyta som av plast, lätt att glida fram på.

Jag har surfat ett par veckor nu. Alla beundrar min lätthet när jag tar mig fram. Men mitt fantastiska underlag har börjat röra sig snabbare än jag själv vill, och jag känner en vag förskräckelse växa. Snart är jag flera steg bakom min kropp, men inte längre ifrån än att jag får en glimt av avgrunder som då och då anas en bit framför eller vid sidorna, och jag hinner ändra riktningen i tid. Det går fortare och fortare. En vacker dag kommer jag inte hinna. Också de viskningar som jag i förbifarten råkar uppfatta, inger mig onda aningar. Men bara i förbigående, det finns inte längre tid att lyssna.

Ormmänniskan

I mitt grannskap fanns det en ormmänniska som ibland övade sig på sin diskbänk ute i köket. Jag kände honom väl men kunde aldrig förstå varför i herrans namn han valde diskbänken som övningsplats.

Det gick också galet. Något jag alltid fruktat hände. Han hade vikt ihop sig, nästan tredubbel på diskbänken bredvid diskhon. Då tappar han av någon anledning balansen och ramlar ner i den större av vaskarna. Byxhängslena baktill fastnar i kranen och han kan inte komma loss. Där sitter han fortfarande när jag kommer in i köket, tre dagar senare. Som tur var hade jag nyckel till hans lägenhet. Jag brukade vattna hans blommor när han var på turné.

Först föll jag i en hejdlös skrattparoxysm, men sedan blev jag så förbannad över att inte en enda själ någonsin lyssnar på mina varningar om alla katastrofer som lurar, att jag helt enkelt spolade ner honom i avloppsröret.

Djävla nonchalans!

Nyhetstorka

En dag hade det inte hänt något. Redaktören lämnade sex sidor blanka i tidningen med rubriken ”Inget har hänt!”

Nästa dag var det likadant. Alla krig var slut. Ingen hade mördats. Politiken hade avlösts av marknaden som osynligt tog hand om alla problem. Vädret var precis lagom. Kungasläkten betedde sig nu oklanderligt, även bryllingarna.

På tredje dagen med sex blanka sidor fick redaktören en idé: ”Att något bra inträffar är väl också en händelse. Man kunde kanske skildra positiva tilldragelser?” Så skickade han ut sina reportageteam. De fann mycket som var bra och tidningen blev välmatad med sådana nyheter. Men många läsare sade upp sin prenumeration och gick i stället på teater och bio. Hamlet och RamboVII blev nya favoriter.

Utanför ramarna

Färdiga inramade tavlor vågade Karlsson inte längre hänga upp i sin butik. Fläckarna utanför ramarna började bli alltför många.

Första gången han lade märke till företeelsen var ett par dagar efter det att han hängt upp en nyinramad tavla från Galleri Leo i väntan på att galleristen skulle komma och hämta den. Det som först bara sett ut som ett färgstänk som av någon anledning hamnat på väggen utanför ramen, hade dagen därpå blivit ett litet streck som ännu en dag senare utvecklats till en större färgklick med bladlika utskott i olika nyanser. Fortfarande knappt synlig men allt större för var dag som gick.

Tavlan hämtades och Karlsson fick annat att tänka på. Men en vecka senare upptäckte han att fläcken efter tavlan fortfarande var kvar på väggen, och den hade till och med ökat i omfång och fått nya utskott. Samtidigt fann han till sin bestörtning sex andra nyinramade tavlor som avsatt spår på väggarna utanför sina ramar. Det var fortfarande knappt synligt och Karlsson kunde lätt utplåna alla fläckar runt tavlorna. Men snart var klickarna tillbaka och växte allt snabbare i omfång.

Karlsson tog ner alla nyinramade tavlor från väggarna och ställde dem i en rad längst in i verkstan. Men det tog inte lång tid förän små färgklickar rann ut på golvet och spred sig runt tavlorna. Inte heller nu hjälpte det att städa bort de växande strecken och fläckarna. Nästa dag var de tillbaka.

Då får Karlsson en idé: om nu tavlorna fortsätter utanför sina ramar, så varför inte låta dem hållas och se vad som händer?

Karlsson hängde upp ett par av tavlorna på väggen igen men placerade större tomma dukar bakom dem.

Det som nu spred sig utanför ramarna hamnade på de tomma dukarna. Efter några dagar tog Karlsson ner tavlorna och fann att färgklickarna på dukarna fortsatte att utvecklas. Efter någon vecka var de helt bemålade och då verkade processen upphöra av sig själv. På väggen utanför dukarna hände inget. Inte ens sedan han ramat in de nya konstverken och hängt upp dem igen. Det tog bara några dagar, så hade han till och med sålt dem till en av sina kunder.

Så fortsatte det och snart hade Karlssons oväntade bisyssla som konsthandlare blivit mer inkomstbringande än inramningsverksamheten.

I sitt nya arbete upptäckte Karlsson att det fanns tavlor som inte, så att säga, ”gick utanför sina ramar” och därför inte avkastade nya konstverk på de tomma dukar som han placerade bakom dem. Andra åstadkom visserligen en del linjer och enstaka fläckar men dukarna förblev ofullbordade. Övriga nyinramningar visade sig vara fruktbara, några få i sådan utsträckning att de inte bara fyllde en enda tom duk utan flera, allteftersom Karlsson bytte ut en fullbemålade mot en ny. Rekordet var sju färdiga tavlor innan processen avstannade. Det var också på just sådana tavlor som konstnärens signatur syntes tydligast. ”Särskilt kommer jag ihåg en Sten och något i efternamn som jag glömt”, sa Karlsson när han på gamla dar berättade för mig om sitt liv och om vad som hänt i rambutiken. ”Hans tavla var outtömlig”.

Simmaren

Han var en duktig simmare. Det var inte farligt för honom att ge sig ut på djupt vatten. Men han skulle inte ha försökt täcka så stor yta när han simmade. Bättre hade varit om han lärt sig dyka, tränat andning och att reglera lufttrycket så att trumhinnorna inte skadas under dykning. Då hade han kunnat nå djupare. Nu tröttade han i stället ut sig genom att simma vida omkring.

Det är inte så konstigt att han drunknade utan att göra något fynd av bestående värde. På ytan finns det ju så lite.

Nuförtiden är förvånansvärt många människor ute och simmar, som han.

Färdig

Temperaturen i kylan är lagom. Frysen har nyss frostats av men den röda lampan blinkar i ett. Det är lite skräpigt i huset, särskilt i hallen. Bakom böckerna i vardagsrummet finns det nog lager av damm. I hörnen ligger det några tussar här och var men golvet är ganska rent. Blommorna har fått vatten, ett par behöver krukans om. Kattens mat är slut. Han fick den sista burken i morse. Två kaffekoppar är allt som behöver diskas. En av skåpluckorna hänger skevt och håller på att ramla av. Tvätt finns för två maskiner, sedan är det tomt i lådan. Gången upp mot huset är full av löv. På baksidan har utelampan fallit ned och planket mot grannen är murket, två bräder har lossnat. Rännan under plasttaket läcker på tre ställen. Det är varmt i huset, lite golvdrag när det är kallast ute, men man kan ju ta på sig yllesockor. Posten ska väl hämtas in snart. Och på köksbordet ligger räkningar som ska betalas.

Färdigare än så här blir jag nog aldrig. Men det känns bra. Bara jag får tid att skriva – det här till exempel.

Den glatta ytan

Hade han inte gjort allt detta, hade han inte ”lyckats” och kommit långt på vägen mot personlig katastrof, då verkligheten hann ifatt.

Nedfärden tog fart när han började behandla hovnarrar illa och gjorde sig av med personer som kunde något. Utan dem måste han leva enligt färdiga åsikter och sista skrik.

Visserligen hade han länge kallpratad utan större intresse för sakerna i sig, desto mer för frågan om vem som sagt vad till vem. Också hans motvilja inför udda tankar var en outtalad del av yrkesrollen. Men nu tog den över och blev allt han var.

Att lyssna på andra utan att höra vad de menar, blev vana. Han fick rutin att vid entré i en lokal, ögonblickligen notera åt vem som det var värt att ägna tid. Med tiden begränsades hans umgänge och urval av medarbetare till enbart likasinnade.

Middagar och andra sociala arrangemang blev bara medel, men med mål så diffusa, att de också blev en vana, och därför mål i sig, som han hade svårt att undvara, utan att han visste varför han ägnade dem så stort intresse. Ett övermäktigt behov blev att vara med personer med namn på allas läppar.

Arbetsuppgiften blev att klara sig från möte till möte, från tal till tal, med bibehållet sken av kompetens, utan att brist på djup blev alltför uppenbar – en inte särskilt vanskelig uppgift i kretsar där han rörde sig, och där ifrågasättande förträngs.

Hans yrkes funktion hade alltid varit smörjoljans, i maskineriet. Numera, utan oljebyte eller ens påfyllning, blev han som olja med tiden tämligen svart. Mörk blev hans syn på allt och alla, och på sig själv. Under sista tiden fanns det cynisk svärta i nästan allt han

sade. Inte märktes det mycket utåt, då de flesta runtikring var likadana. Och för länge sedan hade han själv upphört att betrakta sig. Spegeln hade han förlorat under vägen.

Skandalbrist

Inte biter väl han den hand som föder, mecenaternas slätkammade levnadstecknare, den städade krönikören med näsa för samtida dofter med fingret i luften, känsligt för modets vindpust, och kappas med väloljat kullager, inbyggt i halsens linning.

Inte gör han behövlig skandal, presentatören som själv vill prestera, men för bekväm för besvär att gräva och avtäcka smutsiga bykar och rädd för retoriska sparkar i egna ändan, alltid på linje med etablerade kretsar, offentlighetens sponsrade tyckare.

Inte kastar väl han någon bomb, lättvindig, välbetald tankearbetare, parasiten som hämtar sin föda, odlad i samfund där färdiga synsätt lever med ständigt bombhot. Nej, han, skrämmd av för höga knallar, fuktat sitt krut, och eldfångda tankar fräser gemytligt och roar besuttna betraktare av hans försynta fyrverkeri. Tystnadens tjatrande vapendragare snuttifierar, förtrycker svårtydda tankar till direktörsanpassade, enstaka A4-sidor och förenklade resone-mang för ”folket” (som han betraktar som ”dumma”).

Inte låter väl han den minsta, lilla svordom i kyrkan förmärkas. Han som leder sin showbiz i mysiga ”hörnor” och TV-kaféer, kittlar publiken och stryker den medhårs med fraser hämtade ur en böckernas färskvaruvärld, tryfferar estetiskt serverade rätter som varieras, chict, enligt trender i halvvärld bland ängsliga estradörer som utbyter priser och borstar varandras ryggar på massmediala scener.

Konsten att kasta bomber glöms bort, platser att träna handgranatskastning försvinner, kvar blir bara övningsställen att kasta med liten boll (som i skolan, långt från krämarens lockande fönster-

rutor som klirrar så skönt för en unge). Tystnaden sprider sig. Glömd blir konsten att svära i kyrkan, göra skandal och bita den hand som föder. (Inte ens konsten att nafsas blir kvar).

Närighet

Finns det ingen gräns för hur näriga människor kan bli?

Häromdan blev jag av med min almanacka. Den ramlade ur fickan när jag sprang till pendeltåget, och jag upptäckte det inte förrän jag kom till jobbet.

Dan efter ringde det i telefonen. Det var en man som hittat almanackan, mitt namn och telefonnummer stod ju i den.

– Hur mycket är den värd för dig, undrade han.

Det är klart att en almanacka är nära nog ovärderlig. Det vet alla som fyller den med noteringar om möten, halvår i förväg. För att inte tala om det oersättliga telefon- och adressregistret längst bak.

– Det beror på, svarade jag, när häpenheten lagt sig.

Det blev några sekunders tystnad.

– Har du den i handen, frågade jag.

– Javisst, sa han.

– Bra, vill du göra mig en tjänst?

– Ja?

– Pröva om du kan vika ihop den, och liksom forma den som ett rör. Kan du det?

– Ja, men...

– Gör det, är du snäll.

– Ja, men skadar jag den inte då?

– Det gör inget. Är du klar?

– Ja.

– Kläm ihop den ännu mer. Har du gjort det?

– Jaa.

– Bra, nu kan du ta röret och stoppa upp det i arslet. Och ha en bra dag, sa jag och slängde på luren.

Ett par dar senare kom ett brunt kuvert med min almanacka. Pärmen var lite tilltufsad, men annars var det inget fel på den.